

Asocijaciju opština u Republici Kosovo u kojoj je Kosovski Srbin Zajednica je u većini

Januar 2023

Objavilo: Friedrich Ebert Stiftung Kosovo, Rr. Pashko Vasa
23, 10000 Prishtina, Republika e Kosoves

Odgovorana osoba: René Schlee

Koordinator projekta: Egzon Osmanaj

Službenik projekta: Iva Babic

Istraživač: Senad Šabović

Datum: Januar 2023

Dizajn: Milky Way Creative

Štampa: Studio Forma

Stavovi izraženi u publikaciju nisu nužno Fondacije
Friedrich Ebert i Evropski institut za Mir.

Predgovor

Mi, Evropski institut za mir (EIP) i Friedrich-Ebert-Stiftung (FES) Kancelarija u Prištini sa zadovoljstvom predstavljamo rezultat našeg rada na nacrtu statuta za „Asocijaciju opština u Republici Kosovo u kojoj je kosovski Srbin Zajednica je u većini”.

Tokom svoje 23 godine prisustva na Kosovu, Friedrich-Ebert-Stiftung Prištinska kancelarija je doprinela javnoj diskusiji i kreiranju politike o mnogim različitim političkim, ekonomskim i društvenim pitanjima. Kao deo našeg programa, cilj nam je da jačamo Kosovo kao partnera za mir i bezbednost u regionu i da podržimo njegovu posvećenu političku agendu za integraciju u EU.

Evropski institut za mir je fondacija od javnog interesa sa sedištem u Briselu, osnovana posebno da dopuni i ojača evropsko mirotvorstvo i da podrži evropske napore za rešavanje sukoba. Institut je aktivan u regionu Zapadnog Balkana od početka 2021. godine sa sveobuhvatnim fokusom na napore za normalizaciju Kosova i Srbije i njihovu vitalnu ulogu za regionalnu stabilnost.

U tom kontekstu, dve organizacije su 2022. godine pokrenule zajedničku seriju radionica o otvorenim pitanjima normalizacije između Kosova i Srbije. Jedno od najistaknutijih – i najizazovnijih – pitanja je uspostavljanje „Asocijacije opština sa srpskom većinom“, koja proizilazi iz Prvog sporazuma o principima koji regulišu normalizaciju odnosa postignutog u Briselu iz 2013. godine.

Ustavni sud Kosova je 2015. godine presudio da „principi razrađeni u „Asocijaciji/Zajednici opština sa srpskom većinom na Kosovu – opšti principi/glavni elementi nisu u potpunosti u skladu sa duhom Ustava [...]“ Međutim, takođe je zaključeno da je Asocijacija/Zajednica deo kosovskog pravnog sistema i da se Asocijacija/Zajednica treba uspostaviti kao što je predviđeno Prvim sporazumom [principa koji regulišu normalizaciju odnosa], i dalo je detaljne smernice o tome kako da se pozabavi se svim ustavnim problemima prilikom osnivanja udruženja/zajednice.

Od tada nije bilo pokušaja da se predlog iznese na javnu raspravu i uvid. Publikacija nastoji da popuni ovu prazninu.

Publikacija ima sledeće ciljeve:

- (1) Predstaviti predlog za „Asocijaciju opština u kojima je zajednica kosovskih Srba u većini“ koja je u skladu sa važećim ustavnim i pravnim sistemom Kosova;

Adresirati i uključiti praktična očekivanja i brige stanovnika opština za koje se

- (2) pretpostavlja da su članice; i
- (3) Omogućava javnu raspravu o temi od nacionalnog značaja na osnovu nacrtu statuta. rëndësie nacionale në bazë të draft-statutit.

Da bismo postigli najbolji mogući ishod za ovakav javni predlog, sprovedi smo temeljno istraživanje čitavog spektra dokumenata koji uokviruju ovo pitanje, nakon čega je usledio niz internih radionica sa stručnjacima za predmetnu oblast i predstavnicima civilnog društva. Po završetku radnog nacrtu, izvršili smo sveobuhvatnu pravnu proveru kako bismo osigurali da je naš predlog ustavan.

S obzirom na pažnju javnosti na naš rad na ovoj temi, želimo da istaknemo da su FES i EIP nezavisne nevladine organizacije i da nismo „ovlašćeni“ niti smo od bilo kog konkretnog aktera zamoljeni da sačinimo predlog. U visoko politički instrumentalizovanom okruženju, publikaciju bi stoga trebalo posmatrati pre kao polaznu tačku za doprinos zasnovan na dokazima. Naš rad je bio isključivo vođen motivacijom da doprinesemo pokretanju suštinske javne rasprave i dajemo naše preporuke oblikovane kroz odgovarajuću domaću i međunarodnu ekspertizu – kao što smo to činili u prošlosti u različitim političkim i društveno-ekonomskim pitanjima.

U ovoj publikaciji ćete pronaći nacrt statuta „Asocijacije opština u kojoj je zajednica kosovskih Srba u većini“, kao i objašnjenje za kontekst predloga.

René Schlee

Stalni predstavnik na Kosovu i Severnoj Makedoniji
Fondacija Fridrih-Ebert

Nadamo se da će vam nacrt biti angažovan, pažljiv i konstruktivan doprinos tekućim naporima na normalizaciji odnosa između Kosova i Srbije.

Susanne Gentz

Viši menadžer programa Evropsko susedstvo
Evropski institut za mir

Asocijacije opština u Republici Kosovo u kojoj je zajednica kosovskih Srba u većini

U skladu sa Zakonom o potvrđivanju Prvog sporazuma o principima koji regulišu normalizaciju odnosa između Republike Kosovo i Republike Srbije, sledeće opštine (SPISAK OPŠTINA) čine Asocijaciju/Zajednicu opština u kojoj je zajednica kosovskih Srba u većini

I. Opšte odredbe

Član 1/

1. Asocijacija/Zajednica je kao pravno lice osnovano u skladu sa Ustavom i pravnim sistemom Republike Kosovo.
2. Statut Asocijacije/Zajednice je najviši pravni akt Asocijacije /Zajednice.
3. Statut će usvojiti konstitutivna skupština Asocijacije/Zajednice sastavljena od članova skupština opština - opština učesnica sa glasanjem u skladu sa Zakonom o potvrđivanju Prvog sporazuma i Ustavom Republike Kosovo. Statut se donosi pravnim aktom Vlade Kosova i dobija snagu Vladine uredbe u okviru pravnog sistema Kosova nakon razmatranja od strane Ustavnog suda.
4. Skupština Asocijacije/Zajednice je organ nadležan za izmene i dopune Statuta. Izmene i dopune Statuta treba slede isti postupak kao i usvajanje i donošenje.
5. Asocijaciju/Zajednicu čini sledećih deset (10) opština (SPISAK OPŠTINA) i zastupa njihove i interese svojih stanovnika. Članstvo u Asocijaciji/Zajednici je dobrovoljno. Procedure za dodatno članstvo, istupanje iz članstva i raspuštanje Asocijacije/Zajednice definišane su ovim Statutom.
6. Asocijacija/Zajednica neće izmeniti, zamenjivati ili umanjiti prava i interese zajednica u Republici Kosovo, kako su sadržana u njenom Ustavu i predviđena pravnim sistemom.

Član 2

1. Članovi Asocijacije/Zajednice su opštinske vlasti opština učesnica.
2. Zvanični nazivi ovog pravnog lica su: „Asocijacija/Zajednica opština u Republici Kosovo u kojoj je zajednica kosovskih Srba u većini“, „Zajednica opština u Republici Kosovo u kojoj je zajednica kosovskih Srba. Većina“, i „Asocijacija opština u Republici Kosovo u kojoj je zajednica kosovskih Srba u većini“. Sva tri službena naziva odnose se na pravno lice osnovano ovim Statutom. U ovom Statutu, naziv Asocijacija/Zajednica označava sve ili bilo koji od zvaničnih naziva. Službeni organi Kosova ili predstavnici Asocijacije/Zajednice imaju pravo da se na njega pozivaju pod bilo kojim od tri zvanična imena.
3. Aktivnosti Asocijacije/Zajednice zasnivaju se na principima dobrovoljnog učešća njegovih članova, unapređenja demokratije i lokalne samouprave i poštovanja odredbi o zaštiti i zastupanju prava i interesa zajednica ugrađenih u Ustav i zakone Kosova.
4. Opštinski organi pristupaju Asocijaciji/Zajednici na osnovu odluke svojih skupština opština u skladu sa zakonskim odredbama koje regulišu odlučivanje ovog opštinskog organa. U procesu pristupanja Asocijaciji/Zajednici, svaki član mora da potvrdi svoj Statut. Članovi Asocijacije/Zajednice su slobodni da se pridruže drugim nacionalnim, regionalnim i međunarodnim asocijacijama u skladu sa pravnim sistemom i Ustavom Republike Kosovo.
5. Članovi Asocijacije/Zajednice imaju pravo na prestanak iz članstva. Odluku o istupanju iz Asocijacije/Zajednice donosi Skupština opštine dotične opštine u skladu sa zakonskim odredbama kojima se uređuje odlučivanje ovog opštinskog organa. Opština koja je napustila Asocijaciju/Zajednicu može odlučiti da povрати svoje članstvo kroz procedure navedene u prethodnoj tački 4.

6. Asocijacija/Zajednica će biti otvorena za bilo koju drugu opštinu pod uslovom da se članovi slažu. Odluka o prijemu novog člana Asocijacije/Zajednice biće doneta prostom većinom delegata Skupštine.

7. Asocijacija/Zajednica se može raspustiti samo odlukom Skupštine usvojenom 2/3 većinom njenih članova. U slučaju da odluku o raspuštanju donosi Skupština Asocijacije/Zajednice, raspuštanje Asocijacije/Zajednice sprovodi Vlada. Imovina Asocijacije/Zajednice raspoređuje se prema odlukama Skupštine Asocijacije/Zajednice

Članovi Asocijacije/Zajednice imaju obavezu da:

- Poštuju Statut i akte organa Asocijacije;
- Redovno plaćaju članarinu;
- Da se uzdrže od delovanja u okviru ili preko Asocijacije/Zajednice na način suprotan Statutu;
- Čuvaju integritet, kredibilitet i ugled Asocijacije/Zajednice.

8. Članovi Asocijacije/Zajednice imaju pravo da isključe jednu ili više opština iz članstva odlukom njene Skupštine usvojenom 2/3 većinom njenih članova.

9. Asocijacija /Zajednica će imati svoje zvanične simbole, uključujući grb i zastavu, koje će dizajnirati Bord Asocijacije/Zajednice u skladu sa Ustavom Republike Kosovo i Zakonom o lokalnoj samoupravi.

10. Sedište Asocijacije/Zajednice biće utvrđeno Statutom [u toku njegove finalizacije i kroz konsultacije među zainteresovanim stranama Asocijacije/Zajednice].

11. Asocijacija /Zajednica ima pravo na sopstveni integralni budžet, bankovne račune i ima pravo da poseduje imovinu i da se bavi finansijskim transakcijama

II. Ciljevi Asocijacije/ Zajednice

Član 3

1. U skladu sa ratifikovanim Prvim sporazumom i Ustavom, Asocijacija/Zajednica će imati kao svoje glavne ciljeve u pružanju javnih funkcija i usluga:

a. Ojačati lokalnu demokratiju. Asocijacija/Zajednica obavlja ovu funkciju kroz omogućavanje saradnje među opštinama učesnica, podržavajući opštine učesnice u kreiranju politika koje unapređuju lokalnu demokratiju, omogućavajući, finansirajući ili promov-

išući aktivnosti koje unapređuju građansko učešće i demokratske prakse, i zastupajući interese relevantne za lokalna demokratija sa centralnim vlastima.

b. Promovisati i štiti etničke, jezičke, verske i druge oblike kulturnog identiteta zastupljene među stanovništvom opština koje učestvuju u njemu. U obavljanju ove funkcije, Asocijacija/Zajednica će olakšati saradnju među opštinama koje učestvuju i podržati ih u osmišljavanju projekata, politika i mera koje podržavaju, promovišu i štite kulturni izraz i identitet zastupljen među njihovim stanovnicima. Ovo može uključivati olakšavanje i/ili finansiranje projekata koji se odnose na kulturu i kulturno nasleđe na teritoriji opština koje učestvuju, kao i koje se odnose na održavanje, rehabilitaciju ili izgradnju objekata kulturnog nasleđa. Asocijacija/Zajednica takođe može finansirati ili organizovati događaje, kampanje i druge oblike javnih manifestacija koje se odnose na promociju kulture i kulturne raznolikosti zastupljene u opštinama učesnica. Asocijacija/Zajednica takođe može davati tehničke, pravne i profesionalne savete opštinama koje učestvuju i centralnim vlastima u vezi sa zakonodavstvom, politikama, aktivnostima i javnim angažovanjem u sferi kulture i kulturne raznolikosti. U obavljanju ovih funkcija, Asocijacija/Zajednica će poštovati kulturnu raznolikost zastupljenu među stanovnicima njenih opština koje učestvuju i norme različitosti uključene u Ustav i pravni sistem Republike Kosovo.

c. Vršiti potpuni pregled za razvoj lokalne ekonomije. Asocijacija/Zajednica obavlja ovu funkciju kroz omogućavanje saradnje između opština koje učestvuju, podržavajući ih u osmišljavanju projekata, politika i mera koje razvijaju njihovu lokalnu ekonomiju ili pomažući u angažovanju finansijskih i ljudskih resursa relevantnih za ekonomske usluge, finansiranje i promociju aktivnosti koje unapređuju ekonomski razvoj, investicije i poslovnu povezanost i zastupanje interesa opština učesnica i privrednih aktera koji se nalaze na njihovoj teritoriji u odnosima sa centralnim vlastima, kao i drugim državnim i ekonomskim operaterima u regionu i šire, uključujući i one iz Republike Srbije. Za obavljanje ovih funkcija, Asocijacija/Zajednica će redovno primati dokumente koje izrađuju ekonomske, finansijske i budžetske vlasti opština učesnica i imaće pravo da od opština učesnica zahteva dodatne informacije koje su relevantne za obavljanje ove funkcije. Takođe ima pravo da traži zvanične informacije od centralnih organa relevantnih za obavljanje ovih funkcija

d. Vršiti potpuni pregled u oblasti obrazovanja. Asocijacija/Zajednica ispunjava ovaj cilj kroz obavljanje sledećih funkcija:

- Omogućavanje saradnje među svojim članovima

- u cilju unapređenja standarda obrazovanja na lokalnom nivou.
- Zastupanje interesa obrazovne politike svojih članova i njihovih stanovnika kod centralnih vlasti.
 - Sprovođenje istraživanja i praćenje obrazovnih trendova među svojim članovima, na Kosovu i u inostranstvu, i pružanje smernica za unapređenje obrazovnih standarda, politike i tehničkih veština.
 - Pružanje pravne, naučne, finansijske i sekretarske podrške svojim članovima u ostvarivanju njihovih nadležnosti u oblasti obrazovanja, uključujući i visoko obrazovanje u skladu sa zakonom.
 - Pružanje savetodavne uloge centralnim vlastima i vlastima opština koje učestvuju u razvoju i pružanju obrazovanja po srpskom nastavnom planu i programu kako je regulisano kosovskim zakonom.
 - Pružanje pravnih, tematskih i istraživačkih saveta centralnim vlastima i opštinama učesnica u vezi sa određivanjem broja nastavnika, rukovodstva škole i pomoćnog osoblja i platnih skala za obrazovni sistem u opštinama učesnica.
 - Pružanje pravnih, predmetnih i istraživačkih saveta centralnim vlastima u pogledu upravljanja sektorom obrazovanja na teritoriji opština učesnica.
 - Finansiranje inicijativa u vezi sa obrazovanjem – uključujući stipendije, obuku nastavnika, grantove za istraživanje, IT rešenja, akademske razmene, letnje programe i drugo – u korist unapređenja obrazovanja među opštinama koje učestvuju.
 - Finansiranje građevinskih i infrastrukturnih projekata koji se odnose na pružanje obrazovanja među opštinama učesnica, kao i pružanje finansijske podrške za održavanje obrazovnih i pratećih objekata (sportske hale, IT laboratorije, itd.).
 - Omogućavanje i/ili finansiranje transporta i distribucije obrazovnih udžbenika koji se odnose na obrazovanje po srpskom nastavnom planu i programu prema kosovskom zakonu. Asocijacija/Zajednica će pružiti istu uslugu za obrazovanje po kosovskom nastavnom planu i programu na albanskom i drugim jezicima ako je potrebno bilo kojoj grupi stanovnika opština koje učestvuju.
 - Povezivanje sa drugim stranama, uključujući i prosvetne vlasti Republike Srbije, radi ispunjenja ovog cilja.
 - Davanje saveta centralnim vlastima o izmenama i dopunama zakonodavstva o obrazovanju.
2. Za obavljanje gore definisanih funkcija, Asocijacija/Zajednica će redovno primati dokumente koje izrađuju obrazovne vlasti opština učesnica i imaće pravo da zahteva dodatne informacije od opština učesnica koje su relevantne za obavljanje ove funkcije. Asocijacija/Zajednica takođe ima pravo da traži zvanične informacije od dotičnih centralnih organa za obavljanje ovih funkcija.
 3. U sprovođenju potpunog pregleda u oblasti obrazovanja, Asocijacija/Zajednica će se u potpunosti pridržavati Ustava i pravnog sistema Republike Kosovo. Administrativno preispitivanje akata opština od strane centralnih organa vlasti u oblasti njihovih nadležnosti, ograničeno na obezbeđivanje usaglašenosti sa Ustavom Republike Kosovo i zakonom, kako je navedeno u članu 124.7 Ustava, primenjuje se mutatis mutandis u odnosu na odluke Asocijacije/Zajednice.
 - e. Vršenje potpunog pregleda za poboljšanje lokalne primarne i sekundarne zdravstvene i socijalne zaštite. Asocijacija/Zajednica ispunjava ovaj cilj kroz obavljanje sledećih funkcija:
 - Omogućavanje saradnje među svojim članovima u cilju unapređenja primarnog i sekundarnog zdravlja i socijalne zaštite na lokalnom nivou.
 - Zastupanje interesa zdravstvene politike svojih članova i njihovih stanovnika kod centralnih vlasti.
 - Sprovođenje istraživanja i praćenje trendova u zdravstvu i socijalnoj zaštiti među svojim članovima, na Kosovu i u inostranstvu, i pružanje smernica za unapređenje zdravstvenih i socijalnih usluga, politike i istraživanja.
 - Pružanje pravne, naučne, finansijske i sekretarske podrške svojim članovima u ostvarivanju njihovih nadležnosti u oblasti zdravstva i socijalne zaštite, u skladu sa zakonom.
 - Pružanje pravnih, predmetnih i istraživačkih saveta centralnim vlastima u pogledu upravljanja zdravstvenim sektorom na teritoriji opština učesnica.
 - Pružanje savetodavne uloge centralnim vlastima i vlastima opština koje učestvuju u vezi sa bilo kojim specifičnim zdravstvenim i socijalnim potrebama njihovih stanovnika.
 - Pružanje pravnih, tematskih i istraživačkih saveta centralnim vlastima i opštinama učesnica u vezi sa određivanjem profesionalaca u zdravstvenom sektoru, broja rukovodstva i pomoćnog osoblja i platnih skala u opštinama učesnica.
 - Finansiranje i omogućavanje izgradnje kapaciteta i profesionalne obuke medicinskog i socijalnog osoblja opština učesnica, u korist poboljšanja zdravstvene i socijalne zaštite među opštinama koje učestvuju.
 - Finansiranje građevinskih i infrastrukturnih projekata koji se odnose na pružanje zdravstvene zaštite i nege i socijalne zaštite među opštinama koje učestvuju. Asocijacija/Zajednica takođe pruža finansijsku podršku za održavanje zdravstvenih ustanova.
 - Finansiranje socijalnog stanovanja u opštinama učesnica, poštujući etničku raznolikost stanovništva i odredbe kosovskog zakona u vezi sa odabirom korisnika.

- Finansiranje objekata, opreme i materijalnih troškova u vezi sa bilo kojim specifičnim
 - zdravstvenim ili socijalnim potrebama u opštinama učesnica, kao što su one koje se odnose na mobilnu zdravstvenu zaštitu, osobe sa ograničenim sposobnostima ili zdravstvenu zaštitu starijih.
 - Finansiranje i/ili prikupljanje sredstava za socijalnu podršku stanovnika opština koje učestvuju, poštujući njihovu etničku raznolikost.
 - Promovisanje, olakšavanja i finansiranje kampanja podizanja svesti o javnom zdravlju i mera za unapređenje standarda javnog zdravlja, osim onih koje redovno sprovodi zdravstvena zaštita u skladu sa relevantnim zakonima.
 - U vreme pandemije ili krize javnog zdravlja, Asocijacija/Zajednica podržava sprovođenje mera javnog zdravlja koje je donela Vlada od strane opština koje učestvuju.
 - U vreme pandemije ili kada je na drugi način potrebno, finansira i/ili olakšava obezbeđivanje lekova, vakcina i medicinske opreme za potrebe stanovnika opština učesnica.
 - Povezivanje sa drugim stranama, uključujući organe zdravstvene i socijalne zaštite Republike Srbije, radi ispunjenja ovog cilja.
 - Finansiranje kupovine specijalizovane medicinske opreme po potrebi opštini (ama) učesnica i stavljanje kupljene opreme na upravljanje zakonom obezbeđenim medicinskim ustanovama.
 - Savetovanje centralnih vlasti u pogledu primarne i sekundarne zdravstvene i socijalne zaštite u opštinama učesnica, kao i u pogledu izmena i dopuna zakona o opštinskoj primarnoj i sekundarnoj i socijalnoj zaštiti.
 - Kroz zajedničku komisiju koja je osnovana sa centralnim vlastima, olakšava isplatu novčane pomoći socijalne zaštite iz Republike Srbije za korisnike sa prebivalištem u opštinama učesnica.
4. Za obavljanje gore definisanih funkcija, Asocijacija/Zajednica će redovno primati dokumente koje proizvode zdravstveni i socijalni organi opština učesnica i imaće pravo da od opština učesnica zahteva dodatne informacije koje su relevantne za obavljanje ove funkcije. Takođe ima pravo da traži zvanične informacije od centralnih organa relevantnih za obavljanje ovih funkcija.
5. U sprovođenju potpunog pregleda u oblasti primarne i sekundarne zdravstvene i socijalne zaštite, Asocijacija/Zajednica će se u potpunosti pridržavati Ustava i pravnog sistema Republike Kosovo. Administrativno preispitivanje akata opština od strane centralnih organa vlasti u oblasti njihovih nadležnosti, ograničeno na
- obezbeđivanje usaglašenosti sa Ustavom Republike Kosovo i zakonom, kako je navedeno u članu 124.7 Ustava, primenjuje se *mutatis mutandis* u odnosu na odluke Asocijacije/Zajednice.
- Olakšavanje saradnje među svojim članovima za potrebe međuopštinskog urbanističkog i ruralnog planiranja.
 - Zastupanje interesa opština učesnica kod centralnih vlasti u pogledu međuopštinskog urbanog i ruralnog planiranja.
 - Sprovođenje istraživanja i drugih oblika tehničke podrške opštinama učesnica u primeni zakonskih nadležnosti u urbanističkom i ruralnom planiranju.
 - Pružanje pravne, naučne, finansijske i sekretarske podrške svojim članovima u realizaciji njihovih nadležnosti u oblasti zakonske nadležnosti u oblasti urbanog i ruralnog planiranja.
 - Finansiranje i/ili olakšavanje programa izgradnje kapaciteta u oblasti urbanog i ruralnog planiranja.
 - Pružanje saveta centralnim vlastima u vezi sa međuopštinskim infrastrukturnim projektima koji se odnose na opštine učesnice.
 - Pružanje smernica opštinama koje učestvuju u vezi sa njihovim zakonskim nadležnostima u vezi sa urbanističkim razvojem i mapama zoniranja.
 - Pružanje smernica i podrške opštinama koje učestvuju u zaštiti i promociji kulturnog nasleđa.
 - Pružanje saveta centralnim vlastima o izmenama i dopunama zakona koji se odnose na opštinsko urbano i ruralno planiranje.
 - Pružanje pravnih, predmetnih i istraživačkih saveta centralnim vlastima i opštinama učesnica u vezi sa procesima eksproprijacije na teritorijama opština učesnica.
6. Za obavljanje gore definisanih funkcija, Asocijacija/Zajednica će redovno primati dokumente koje izrađuju obrazovne vlasti opština učesnica i imaće pravo da od opština učesnica zahteva dodatne informacije koje su relevantne za obavljanje ove funkcije. Takođe ima pravo da traži zvanične informacije od centralnih organa relevantnih za obavljanje ovih funkcija.
7. U sprovođenju potpunog pregleda u oblasti ruralnog i urbanog planiranja, Asocijacija/Zajednica će se u potpunosti pridržavati Ustava i pravnog sistema Republike Kosovo. Administrativno preispitivanje akata opština od strane centralnih organa vlasti u oblasti njihovih nadležnosti, ograničeno na obezbeđivanje usaglašenosti sa Ustavom Republike Kosovo i zakonom, kako je navedeno u članu 124.7 Ustava, primenjuje se *mutatis mutandis* u odnosu na odluke Asocijacije/Zajednice.

- g. Usvajanje mera za poboljšanje lokalnih uslova života za povratnike na Kosovo. Asocijacija/Zajednica ispunjava ovaj cilj kroz obavljanje sledećih funkcija:
- Olakšavanje saradnje među opštinama učesnica u korist povratničke zajednice.
 - Finansiranje stambenih rešenja za povratnike na Kosovo u opštinama učesnica.
 - Povezivanje sa raseljenom zajednicom i identifikacija posebnih potreba za rešavanje u kontekstu povratka i drugih trajnih rešenja i saveta opštinama učesnica u smislu ispunjavanja ovih potreba u okviru njihovih zakonskih nadležnosti.
 - Veza i saradnja sa Ministarstvom za zajednice i povratak i drugim centralnim institucijama u vezi sa sprovođenjem relevantnih strategija i regulatornih dokumenata o povratku, kao relevantnih za sprovođenje od strane opština učesnica.
 - Pružanje saveta i smernica opštinama učesnica u pogledu politika i mera za socio-ekonomsku integraciju povratnika.
 - Finansiranje programa socio-ekonomske integracije za povratnike u opštine učesnice. Asocijacija/Zajednica takođe pruža druge oblike finansijske i materijalne pomoći povratnicima, uključujući i one izvan opština učesnica.
 - Pružanje saveta opštinama koje ne učestvuju relevantnih za njihove politike i mere vezane za povratak.
 - Pružanje saveta centralnim vlastima u vezi sa zakonodavstvom, politikama, strategijama i merama podrške povratku.
 - Olakšavanja povratka i pružanje drugih oblika trajnih rešenja u pogledu povratka raseljenih lica u opštine učesnice iz drugih oblasti Kosova.
8. Za obavljanje gore definisanih funkcija, Asocijacija/Zajednica će redovno primati dokumente koje sastavljaju organi vlasti za povratak opština učesnica i imaće pravo da zahtevaju dodatne informacije od opština učesnica koje su relevantne za sprovođenje ove funkcije. Takođe ima pravo da traži zvanične informacije od centralnih organa relevantnih za obavljanje ovih funkcija.
9. U ispunjavanju ovog cilja, Asocijacija/Zajednica će se u potpunosti pridržavati Ustava i pravnog sistema Republike Kosovo. Administrativno preispitivanje akata opština od strane centralnih organa vlasti u oblasti njihovih nadležnosti, ograničeno na obezbeđivanje usaglašenosti sa Ustavom Republike Kosovo i zakonom, kako je navedeno u članu 124.7 Ustava, primenjuje se *mutatis mutandis* u odnosu na odluke Asocijacije/Zajednice.
- h. Sprovođenje, koordinacija i olakšavanje aktivnosti istraživanja i razvoja. U ispunjavanju ovog cilja i pored gore navedenih istraživačkih i razvojnih aktivnosti, Asocijacija/Zajednica će sprovoditi bilo koju drugu istraživačku i razvojnu aktivnost koju opštine učesnice smatraju neophodnim, a koja može biti relevantna za njihove lične potrebe ili one koje se odnose na međupštinsku saradnju.
- i. Promoviše, širi i zagovara pitanja od zajedničkog interesa svojih članova i predstavlja ih, uključujući i centralne vlasti. U ispunjavanju ovog cilja i pored aktivnosti navedenih u okviru gore navedenih ciljeva, Asocijacija/Zajednica će promovisati i zagovarati pitanja od zajedničkog interesa svojih članova i sastupati ih pred centralnim vlastima na zahtev članova. U ispunjavanju ove funkcije, Asocijacija/Zajednica neće potkopavati ili zaobilaziti ustavom i zakonom predviđene opštinske nadležnosti i kanale komunikacije, izveštavanja i saradnje između opština i centralnih vlasti ili između stanovnika i centralnih vlasti.
- j. Pruža usluge svojim članovima u skladu sa kosovskim zakonom. U ispunjavanju ovog cilja i pored gore navedenih usluga, Asocijacija/Zajednica će pružati druge usluge koje mogu zatražiti njeni članovi ili asocijacije lokalnih zajednica opština učesnica, u skladu sa zakonima kosovskog pravnog sistema i bez podrivanja ili zaobilaženja ustavom i zakonom predviđenih opštinskih nadležnosti i kanala komunikacije, izveštavanja i saradnje između opština i centralnih vlasti ili između stanovnika i centralnih vlasti.
- k. Procena pružanja javnih usluga svojim članovima i njihovim stanovnicima kao podrška Asocijaciji/Zajednici u formiranju stavova od zajedničkog interesa za učešće u radu centralnih vlasti. Za obavljanje ove funkcije, Asocijacija/Zajednica ima pravo da traži zvanične informacije od opština i centralnih organa relevantnih za procenu pružanja javnih usluga. Ove procene će se koristiti kao smernice opštinskim vlastima i centralnim institucijama u pogledu poboljšanja u pružanju javnih usluga, kao i za formulisanje stavova od zajedničkih interesa njenih članova ili njihovih stanovnika u učešću u radu centralnih organa, u vezi pitanja koja se odnose na javne usluge.
- l. Sprovesti praćenje po potrebi za sprovođenje svojih ciljeva. U ispunjavanju svog cilja praćenja, Asocijacija/Zajednica ima pravo da traži zvanične informacije od svojih članova u svim oblastima obuhvaćenim gore navedenim ciljevima.
- m. Uspostavlja odnose i sklapa aranžmane saradnje sa drugim asocijacijama opština, domaćim, regionalnim i međunarodnim, relevantnim za ispunjavanje svojih

- h. ciljeva I u skladu sa Ustavom i relevantnim zakonima Kosova.
- n. Pruža predmetne i pravne savete opštinama koje učestvuju i centralnim vlastima u vezi sa otvorenim pitanjima u sprovođenju zakonodavnih, budžetskih, administrativnih ili političkih intervencija koje se odnose na sprovođenje sporazuma o normalizaciji odnosa. Na izričit zahtev Vlade Kosova ili drugog ovlašćenog centralnog organa, Asocijacija/Zajednica, u skladu sa svojim unutrašnjim demokratskim upravljanjem, može formirati posebne komisije, samostalno ili zajedno sa centralnim vlastima, za olakšavanje administrativnih rešenja potrebnih za ovu implementaciju, kao što je verifikacija diploma i sertifikata. Ovaj član se takođe može primeniti na otvorena pitanja između Republike Kosovo i Republike Srbije, kao što su uzajamno prihvatanje fitosanitarnih sertifikata i slična pitanja od značaja za slobodno kretanje ljudi i trgovinu.

Član 4

1. U ispunjavanju svojih ciljeva, Asocijacija/Zajednica neće potkopavati ili zaobilaziti ustavom i zakonom predviđena ovlašćenja i nadležnosti opština učesnica niti na bilo koji način zameniti ili podriti ustavom i zakonom predviđen odnos između centralnih i lokalnih vlasti u Republici Kosovo.

Član 5

1. Asocijacija/Zajednica će vršiti druge dodatne nadležnosti koje mogu delegirati centralne vlasti u skladu sa Ustavom i zakonima Kosova.

III. Organizaciona struktura

Član 6

1. Asocijacija/Zajednica će imati sledeće organe:
 - Skupština Asocijacije/Zajednice;
 - Predsednik Asocijacije/Zajednice;
 - Potpredsednik Asocijacije/Zajednice;
 - Savet Asocijacije/Zajednice;
 - Odbor Asocijacije/Zajednice;
2. Organi Asocijacije/Zajednice će promovisati suživot i mir među građanima svojih opština članica i podsticati izgradnju odgovarajućih uslova koji će omogućiti svim zajednicama da izraze, sačuvaju i razvijaju svoj nacionalni, etnički, kulturni, verski i jezički identitet

Član 7

1. Skupština Asocijacije/Zajednice je njen vrhovni organ sastavljen od predstavnika koje imenuje svaka skupština opština učesnica među svojim izabranim članovima i odražava sastav skupština opština.
2. Broj predstavnika Skupštine određen je brojem predstavnika u skupštinama opština učesnica u odnosu 10 prema 1. Svaka opština učesnica delegira po jednog predstavnika u Skupštinu Asocijacije/Zajednice za svako od deset mesta u skupštini opštine.
3. Delegate za Skupštinu Asocijacije/Zajednice bira skupština dotične opštine na predlog gradonačelnika.
4. U predlogu i izboru, gradonačelnik i skupštine opštine će poštovati princip obezbeđivanja etničke raznolikosti svoje opštine. Time će se etničke proporcije zastupljene u skupštini opštine odraziti na sastav njenih delegata u Skupštini Asocijacije/Zajednice. U ovom procesu, gradonačelnici i skupštine opština će poštovati norme prava zajednica uključene u Ustav i pravni sistem Republike Kosovo.
5. Mandat Skupštine biće povezan sa mandatom skupština opština - opština učesnica. Na svakim lokalnim izborima, u roku od mesec dana od osnivanja skupština opština, skupštine opština koje su formirane proći će postupak izbora svojih predstavnika u Skupštinu Asocijacije/Zajednice po gore navedenim procedurama i u skladu sa zakonom.
6. Mandat delegata Skupštine prestaje istekom mandata u skupštini dotične opštine. Svi zakonom predviđeni obrasci za kraj mandata skupštinskog odbornika primenjuju se do kraja mandata u Skupštini Asocijacije/Zajednice. U slučaju ponovljenih izbora ili dopunskih izbora u datoj opštini učesnice, predstavnicima te opštine u Asocijaciji/Zajednici prestaje mandat i zamenjuju ih delegati skupštine opštine koja je uspostavljena ponovljenim ili dopunskim izborima prema gore navedenim procedurama i u skladu sa zakonom.
7. Skupština opštine svake opštine učesnice ima pravo da oduzme mandat jednom ili više svojih delegata u Skupštini Asocijacije/Zajednice. Oduzimanje mandata mora biti opravdano u smislu poštovanja ovog Statuta i pravnog sistema Kosova. Prilikom zamene svojih delegata u Skupštini, skupštine opština će poštovati princip etničke raznolikosti koji je gore naveden. Inicijativu za zamenu delegata u Skupštini može preduzeti gradonačelnik, zamenik gradonačelnika za zajednice, zamenik predsedavajućeg skupštine opštine za zajednice ili bilo koji odbornik skupštine opštine

7. tina. Odluke o oduzimanju mandata i njegovoj zameni donosi skupština opštine dotične opštine.
8. Delegati Skupštine Asocijacije/Zajednice će imati pravo na novčanu naknadu za rad u Skupštini. Finansijska nadoknada će biti određena Poslovníkom Skupštine i biće u skladu sa finansijskim standardima javne službe regulisanim kosovskim zakonom.
6. Skupština razmatra i usvaja budžet Asocijacije/Zajednice)
7. Na preporuku predsednika ili Odbora Asocijacije/Zajednice, Skupština razmatra i usvaja dokumente smernica strateške politike relevantnih za rad Asocijacije/Zajednice ili za sprovođenje ciljeva Asocijacije/Zajednice, kada se odnose na sve članove Asocijacije/Zajednice.

Član 8

1. Sednice Skupštine Asocijacije/Zajednice saziva i njima predsedava predsednik Asocijacije/Zajednice. U njegovom/njenom odsustvu, sastanke će sazivati i voditi potpredsednik Asocijacije/Zajednice. U slučaju da su oboje odsutni ili na neki drugi način sprečeni, najstariji dostupni delegat može sazvati i predsedavati odgovarajućom sednicom Skupštine.
2. Sednice Skupštine sazivaju se na inicijativu predsednika Asocijacije/Zajednice, Upravnog odbora Asocijacije/Zajednice, ili 1/3 delegata Skupštine Asocijacije/Zajednice
3. Po inauguraciji i u roku od tri meseca, Skupština će izraditi svoj Poslovnik o radu kojim će regulisati svoj sistem glasanja i druga proceduralna pitanja. Poslovnik će biti u skladu sa Statutom i pravnim sistemom Kosova. Poslovnik će, što je bliže moguće, odražavati poslovnik skupština opština na Kosovu. Poslovnik zahteva saglasnost 2/3 delegata Skupštine.
4. Skupština će se sastajati najmanje dva puta godišnje i može održavati druge redovne i *ad hoc* sastanke. Zakazivanje i drugi postupci Skupštine biće regulisani Poslovníkom.
8. Razmatra, preispituje i postavlja prioritete politike za provedbu ciljeva Asocijacije/Zajednice.
9. Razmatra i odobrava sporazume o saradnji sa centralnim vlastima ili trećim licima, domaćim ili stranim, koji se odnose na ciljeve ili Asocijaciju/Zajednicu u celini.
10. Razmatra i odobrava građevinske, infrastrukturne i druge investicione projekte u vrednosti većoj od 50.000 evra, na predlog predsednika i Upravnog odbora Asocijacije/Zajednice.
11. Razmatra i usvaja druge administrativne propise i odluke u vezi sa ciljevima Asocijacije/Zajednice u skladu sa Statutom i pravnim sistemom Kosova.
12. Sve odluke Skupštine u skladu sa gore navedenim tačkama važe za njene članove. Kada je to neophodno i određeno Ustavom i zakonima Kosova, opštine učesnice će sprovoditi odluke Skupštine kroz pravne, administrativne, budžetske i druge postupke koji se odnose na delokrug nadležnosti opština na Kosovu. Svaki član Asocijacije/Zajednice ima pravo da formalno izrazi drugačiju odluku ili na drugi način ne donosi odluke Skupštine kroz sopstvene ustavno i zakonom predviđene procedure.

Član 9

1. Skupština donosi Statut Asocijacije/Zajednice, u skladu sa gore navedenim odredbama.
2. Skupština razmatra i usvaja izmene i dopune Statuta Asocijacije/Zajednice, u skladu sa gore navedenim odredbama.
3. Skupština donosi svoj Poslovnik o radu, u skladu sa gore navedenim odredbama.
4. Skupština odlučuje o prijemu i razrešenju svojih delegata, u skladu sa gore navedenim odredbama.
5. Skupština bira i razrešava predsednika, potpredsednika i Upravni odbor Asocijacije/Zajednice.
13. Kao najviši organ Asocijacije/Zajednice, Skupština može odlučiti o promeni nadležnosti bilo kog drugog organa Asocijacije/Zajednice, po potrebi izmenama i dopunama Statuta.

Član 10

Predsednik i potpredsednik Asocijacije/Zajednice

1. Asocijacija/Zajednica će imati predsednika koga bira Skupština iz reda članova skupština opština učesnica i njihovih gradonačelnika. Postupak izbora predsednika reguliše se Poslovníkom Skupštine.

2. Asocijacija/Zajednica će imati potpredsednika koji/koja će pomagati predsedniku u obavljanju njegovih/njenih dužnosti. Potpredsednika bira Skupština iz reda članova skupština opština i njihovih gradonačelnika. Procedura izbora potpredsednika reguliše se Poslovníkom Skupštine.
3. Mandati predsednika i potpredsednika su povezani sa njihovim odgovarajućim mandatima u okviru njihovih opština učesnica. Nakon svakog ciklusa lokalnih izbora, kada se sama konstituiše, Skupština će izabrati novog predsednika i potpredsednika. Ne postoje ograničenja u pogledu ponovljene usluge u ove dve funkcije. Ako predsedniku ili potpredsedniku opština na drugi način prestane mandat na bilo koji zakonom propisan način, Skupština će ih razrešiti i izabrati novog predsednika i potpredsednika.
4. Predsednik će predstavljati Asocijaciju/Zajednicu pred centralnim vlastima i trećim stranama, domaćim ili stranim.
5. Predsednik predsedava sednicama Skupštine i jedan je od stranaka ovlašćenih da sazivaju sednice Skupštine.
6. Predsednik nadgleda rad Asocijacije/Zajednice i administraciju i rukovodi radom Asocijacije/Zajednice, sprovođenjem ciljeva Asocijacije/Zajednice i odluka Skupštine.
7. Uz pomoć Odbora Asocijacije/Zajednice i administracije, Predsednik upravlja budžetom Asocijacije/Zajednice i potrošnjom, u skladu sa odredbama Statuta i zakonskih normi Kosova.
8. Predsednik je uz pomoć Odbora ovlašćeno lice Asocijacije/Zajednice za vođenje njenih bankovnih računa, imovinskih dokumenata, zaključivanje ugovora o saradnji, zastupanje na sudu i druge administrativne poslove i druge oblike formalne prepiske neophodne za funkcionisanje Asocijacije/Zajednice. U obavljanju ove funkcije, predsednik će slediti procedure navedene u Statutu i pravnim sistemom Kosova.
9. Predsednik inicira razmatranje i usvajanje smernica strateške politike i drugih gore navedenih dokumenata u nadležnosti Skupštine Asocijacije/Zajednice.
10. Potpredsednik pomaže predsedniku u svim gore opisanim funkcijama, predstavlja Asocijaciju/Zajednicu u konsultaciji sa predsednikom i zamenjuje predsednika u obavljanju njegovih/njenih dužnosti kada je to potrebno. Predsednik može privremeno delegirati bilo koju od gore navedenih funkcija na potpredsednika.

Član 11

Savet Asocijacije/ Zajednice

1. Asocijacija/Zajednica će imati Savet sastavljen od najviše 30 članova među stanovnicima opština učesnica, uključujući sve gradonačelnike opština učesnica.
2. Sastav Saveta će odražavati etničku raznolikost opština učesnica i poštovati ustavne i zakonske odredbe o predstavljanju zajednica na Kosovu.
3. Gore navedena pravila o mandatu opštinskih odbornika i gradonačelnika u organima Asocijacije/Zajednice primenjivaće se za mandat Saveta za gradonačelnike.
4. Izbor i kriterijume za članstvo u Savetu za njegove članove koji nisu gradonačelnici ili odbornici skupštine opštine utvrđuje Skupština Asocijacije/Zajednice posebnim propisom uredbom u skladu sa ovim Statutom i pravnim sistemom Kosova.
5. Učestalost i zakazivanje sastanaka, odlučivanje i druga pitanja koja regulišu rad Saveta utvrđuje Skupština Asocijacije/Zajednice posebnim propisom u skladu sa ovim Statutom i pravnim sistemom Kosova.
6. Članstvo u Savetu za negradonačelnike odražavaće etničku raznolikost opština učesnica i na drugi način će poštovati ustavne i zakonski predviđene norme za predstavljanje zajednica na Kosovu.
7. Savet Asocijacije/Zajednice je savetodavno telo koje daje smernice za rad Asocijacije/Zajednice.
8. Savet daje savete drugim telima Asocijacije/Zajednice, a njegovi članovi mogu inače direktno da se angažuju u istraživanju, analizi, formulisanju strateških smernica i stručnim kolegijuma povezanim sa sprovođenjem ciljeva Asocijacije/Zajednice.
9. Savet daje preporuke predsedniku, potpredsedniku, odboru i Skupštini Asocijacije/Zajednice u svim aspektima njihovog rada./
10. Članovi Saveta imaju pravo da posmatraju sednice Skupštine Asocijacije/Zajednice i daju pismene predloge na razmatranje i usvajanje Skupštine.
11. Savet daje savetodavno mišljenje o svim oblicima odluka Skupštine Asocijacije/Zajednice.

Član 12

Odbor Asocijacije/ Zajednice

1. Asocijacija/Zajednica će imati Odbor sastavljen od 7 članova koje glasa Skupština iz reda gradonačelnika i stanovnika opština učesnica.
2. Sastav Odbora će odražavati etničku raznolikost opština učesnica i poštovati ustavne i zakonske odredbe o predstavljanju zajednica na Kosovu.
3. Odbor bira Skupština Asocijacije/Zajednice na predlog predsednika. Za izbor odbora potrebna je prosta većina delegata Skupštine
4. U formulisanju svog/njenog predloga za Odbor, predsednik će konsultovati rukovodstvo svih opština učesnica, Kancelariju premijera Kosova, Savet Asocijacije/Zajednice, civilno društvo i lidere nevećinskih zajednica iz opština učesnica. U najvećoj mogućoj meri, stavovi konsultovanih sagovornika biće odraženi u predlogu Predsednika za članove Odbora Asocijacije/Zajednice.
5. Što se tiče gradonačelnika koji mogu biti izabrani za članstvo u Odboru, njihov mandat u Odboru je povezan sa njihovim mandatom kao gradonačelnika, u skladu sa relevantnim gore navedenim odredbama u Statutu.
6. Skupština može izabrati bilo kog drugog stanovnika svojih opština učesnica za članstvo u Odboru. U ovom izboru i uz poštovanje normi zastupljenosti nevećinske zajednice, Skupština se rukovodi vrednostima profesionalizma, lične i predmetne kompetencije, iskustva u institucionalnom i društvenom radu i predstavljanju.
7. Odbor bira predsednika, koji/koja će koordinirati svoje/njene aktivnosti i izveštavaće Skupštini i predsedniku Asocijacije/Zajednice.
8. Pod nadzorom predsednika, Odbor upravlja implementacijom ciljeva Skupštine, relevantnih odluka Skupštine i administracije Asocijacije/Zajednice.
9. Članove Odbora u radu podržavaju stručni kolegijumi sastavljeni od stručnjaka iz oblasti koje pokrivaju ciljeve Asocijacije/Zajednice.
10. Odbor će osnovati stručne kolegijume u sledećim oblastima:
 - Razvoj lokalne privrede;
 - Obrazovanje;

- Primarna i sekundarna zdravstvene zaštite;
- Socijalna zaštita;
- Urbanističko i ruralno planiranje;
- Uslovi i trajna rešenja za povratnike;
- Javne službe;
- Pravna, administrativna i proceduralna pitanja;
- Prava nevećinske zajednice.

11. Odbor može odlučiti da osnuje druge stručne kolegijume u skladu sa ciljevima Asocijacije/Zajednice.
12. Rad kolegijuma je ograničen na istraživanje, stručne i tehničke savete u vezi sa sprovođenjem ciljeva Asocijacije/Zajednice, u pogledu nadležnosti Odbora.
13. Pod opštim nadzorom predsednika, rad kolegijuma nadgleda Odbor, uz koordinaciju njegovog predsedavajućeg.
14. Prilikom izbora profesionalnih kolegijuma, Odbor će poštovati odredbe o etničkoj raznolikosti navedene u Ustavu i zakonima Kosova.

Član 13

Administracija Asocijacije/ Zajednice

1. Asocijacija/Zajednica će imati upravu, na čijem čelu će biti šef administracije kojeg imenuje i koji odgovara Odboru.
2. Administracija podržava rad Asocijacije/Zajednice, posebno Odbora i predsednika.
3. Osoblje administracije se sastoji od nepristrasnih, profesionalnih i odgovornih građana Kosova – bez obzira na njihovo opštinsko prebivalište. Osoblje administracije odražava standarde multietničnosti i rodne ravnopravnosti koji su ugrađeni u kosovski pravni sistem. Osoblje administracije se zapošljava od strane Odbora na osnovu zasluga i nakon prolaska procedura selekcije koje je izradio i odobrio Odbor, u skladu sa ovim Statutom i pravnim sistemom Kosova.
4. Osoblje administracije imaće pravo na formalni radni status u Asocijaciji/Zajednici i uživaće prava i zaštitu koja zaposlenima pruža Zakon o radu.
5. Osoblje administracije podleže obavezama predviđenim za zaposlene Zakonom o radu.
6. Asocijacija/Zajednica će poštovati sve relevantne odredbe Zakona o radu.

7. Šef i osoblje administracije neće biti iz redova izabranih gradonačelnika ili članova skupština opština učesnica, niti će obavljati bilo koju drugu funkciju u Asocijaciji/Zajednici.
8. Članovi Asocijacije/Zajednice mogu angažovati zaposlene opština članica na osnovu posebnih privremenih ugovora za obavljanje posebne ekspertize u podršci Odbora i Asocijacije/Zajednice u sprovođenju ciljeva. U tom smislu, članovi Asocijacije/Zajednice će delovati u skladu sa kosovskim Zakonom o radu i neće podrivati kapacitet opština učesnica u pružanju usluga u skladu sa kosovskim pravnim sistemom.
2. Asocijacija/Zajednica će promovisati interese zajednica i stanovnika opština učesnica, u dobroj veri i na u duhu inkluzivne multietničnosti.
3. Asocijacija/Zajednica može davati smernice, tehničke i pravne savete svojim opštinama učesnica u vezi sa njihovim ustavom i zakonom predviđenim pravima o predlaganju zakonodavstva..
4. U odnosima sa centralnim vlastima, Asocijacija/Zajednica takođe može pružiti savete i tehničku ekspertizu u izradi nacрта zakona u skladu sa utvrđenim pravnim normama Kosova. Asocijacija/Zajednica može učestvovati u javnim raspravama u vezi sa novim zakonima ili izmenama postojećeg zakonodavstva. Vlada ili Skupština Kosova mogu pozvati Asocijaciju/Zajednicu da daju savete u izradi nacрта zakona koji se odnose na lokalnu upravu, prava zajednica ili bilo koju oblast obuhvaćenu ciljevima Asocijacije/Zajednice.

Član14

Kancelarija za žalbe i pritužbe Asocijacije/Zajednice

1. Asocijacija/Zajednica će imati kancelariju za žalbe i pritužbe ovlašćenu da prima i razmatra žalbe i pritužbe opštinskih vlasti (gradonačelnika i skupštine opštine) opština učesnica ili građanskih grupa, privrednih subjekata ili profesionalnih udruženja iz opština učesnica.
2. Žalbe i pritužbe koje se mogu podneti ovoj kancelariji su one koje se odnose na navodna kršenja od strane Asocijacije/Zajednice prava i interesa opština učesnica, njihovih stanovnika, privrednih subjekata ili profesionalnih udruženja.
3. Kancelarija će takođe imati mandat da prima i razmatra predloge i peticije društvenih aktera iz opština učesnica u vezi sa ispunjavanjem ciljeva i funkcionisanjem organa Asocijacije/Zajednice.
4. Odluke ove Kancelarije u vezi sa pritužbama, žalbama i predstavkama koje joj se podnose primenjuju se na relevantne organe Asocijacije/Zajednice. Na odluke Kancelarije može se uložiti žalba nadležnom sudskom organu Republike Kosovo.
5. Asocijacija/Zajednica će imati pravo da pokrene ili učestvuje u postupcima pred nadležnim sudovima u skladu sa Ustavom i relevantnim zakonima Kosova
6. Asocijacija/Zajednica može pokrenuti postupak pred Ustavnim sudom samo ako Asocijacija/Zajednica kao pravno lice može tvrditi da je žrtva povrede svojih osnovnih prava i sloboda zajemčenih Ustavom u smislu člana 113.7. Ustava.
7. Asocijacija/Zajednica će imati pravo da imenuje predstavnike u nadležnim organima centralnih vlasti, uključujući Konsultativno veće za zajednice.
8. Asocijacija/Zajednica će imati pravo na pristup i informacije od centralnih vlasti u skladu sa kosovskim zakonom.
9. Delujući u ime Asocijacije/Zajednice, četiri gradonačelnika opština na severu Kosova – sve dok su svi članovi Asocijacije/Zajednice – dostaviće Ministarstvu unutrašnjih poslova Kosova listu kandidata za nominaciju regionalnog Komandanta Kosovske policije, kako je navedeno u članu 9 Ratifikovanog Prvog sporazuma.

IV.Odnosi sa centralnim vlastima

Član 15

1. Asocijacija/Zajednica će se angažovati sa centralnim vlastima Kosova na osnovu međusobne saradnje i razmene informacija, u duhu promovisanja demokratije i multietničnosti, i u skladu sa pravnim sistemom Kosova.
1. Kroz pravni akt, Vlada Kosova će dati Asocijaciji/Zajednici status pravnog lica i pravnu sposobnost neophodnu za ostvarivanje svojih ciljeva. Ovo uključuje pravo na posedovanje pokretne i nepokretne imovine, na suvlasništvo preduzeća koja pružaju lokalne usluge u okviru Ciljeva Asocijacije/Zajednice i na zaključivanje ugovora, uključujući ugovore o radu.

V. Pravna sposobnost

Član 16

2. Članovi Asocijacije/Zajednice zadržavaju svoju pravnu, vlasničku i finansijsku nezavisnost nakon sticanja statusa članstva u Asocijaciji/Zajednici.

VI. Budžet i podrška

Član 17

1. Asocijacija/Zajednica će imati sopstveni budžet, kojim će se upravljati u skladu sa principima transparentnosti i odgovornosti, i odredbama Zakona o javnim nabavkama i pravnog sistema Republike Kosovo.
2. Troškovi Asocijacije/Zajednice biće predmet revizije od strane nadležnih organa, uključujući i Generalnog Revizora Kosova.
3. Asocijacija/Zajednica će se finansirati iz:
 - Priloga svojih članova;
 - Prihoda i prihoda od usluga koje pruža Asocijacija/Zajednica, njena preduzeća ili povučena iz njegovih pokretnih ili nepokretnih sredstava;
 - Transfera od centralnih vlasti;
 - Priloga, grantova, donacija, kao i finansijska podrška drugih asocijacija i organizacija, domaćih i međunarodnih, uključujući Republiku Srbiju;
 - Asocijacija/Zajednica će biti oslobođena dažbina i poreza u ostvarivanju svojih ciljeva, na istoj osnovi kao i opštine učesnice.
4. Asocijacija/Zajednica će imati godišnji integrisani budžet koji predlaže njen odbor i odobrava Skupština. Godišnji budžet Asocijacije/Zajednice biće proporcionalan, definisan i primeren ciljevima Asocijacije/Zajednice i funkcionisanju njenih organa, kako je definisano ovim Statutom.
5. Vlada i Generalni Revizor Kosova prima svaki godišnji integrisani budžet Asocijacije/Zajednice pre njegovog usvajanja. Vlada i generalni revizor će izvršiti reviziju nacrtu budžeta da li je usklađen sa ciljevima Asocijacije/Zajednice i funkcionisanjem njenih organa kako je definisano ovim Statutom. Vlada i generalni revizor će izvršiti razmatranje nacrtu budžeta u roku od 15 radnih dana od prijema. Ako se utvrdi da je usklađeno, centralne vlasti će obavestiti Skupštinu Asocijacije/Zajednice, koja će zatim u budžet kroz svoje određene procedure. Ako se utvrdi da je deo nacrtu budžeta neusaglašen, Vlada i generalni revizor neće zadržati ceo integrisani budžet na čekanju. U takvim slučajevima, Skupštini Asocijacije/Zajednice će se dati preporuke o izmeni ili ukidanju spornih budžetskih odredbi. Ukoliko se Skupština Asocijacije/Zajednice ne slaže sa preporukama centralnih organa, obavestiće ih u roku od 10 radnih dana. U

takvim slučajevima Vlada će predmet uputiti Ustavnom sudu, čija će odluka biti konačna i obavezujuća za sve stranke.

6. Prema gore navedenim odredbama, Asocijacija/Zajednica će imati punu autonomiju u upravljanju i korišćenju svog integrisanog budžeta.
7. Svako finansiranje koje Asocijacija/Zajednica može da dobije izvan svog integrisanog godišnjeg budžeta biće za rashode u skladu sa ovim Statutom i zahtevaće posebno odobrenje Vlade Kosova.
8. Asocijacija/Zajednica podnosi godišnje izveštaje Vladi o prijemu i upravljanju svojim sredstvima. Sva finansiranja, posebno ona iz Republike Srbije, biće sprovedena u skladu sa zakonskim odredbama Kosova.
9. Asocijacija/Zajednica neće kršiti isključiva ovlašćenja opština učesnica garantovana članom 40.2 Zakona o lokalnoj samoupravi.

VII. Opšte i završne odredbe

Član 18

1. U roku od godinu dana od donošenja Statuta Asocijacije/Zajednice, Vlada će izvršiti reviziju njegovog sprovođenja. U slučaju spora između Vlade i Asocijacije/Zajednice koji proističu iz revizije, Vlada će to pitanje uputiti Ustavnom sudu. Osim ako je drugačije predviđeno pravilima ili službenim postupkom Ustavnog suda, Asocijacija/Zajednica će imati pravo da zastupa svoje argumente u slučaju revizije Ustavnog suda.
2. U bilo kom aspektu svojih ciljeva, politike, poslovnika, odluka, politika ili aktivnosti, Asocijacija/Zajednica neće potkopavati ili zaobilaziti ustavom i zakonom predviđena ovlašćenja i nadležnosti opština učesnica niti na bilo koji način zameniti ili potkopavati Ustavom i zakonom predviđen odnos između centralne i lokalne vlasti u Republici Kosovo.
3. Kad god je to potrebno i u skladu sa Ustavom i pravnim sistemom Kosova, opštine učesnice će doneti sopstvene procedure za ostvarivanje posledica njihovog članstva u Asocijaciji/Zajednici.

Asocijacija/Zajednica opština sa srpskom većinom¹

(Asocijacija/Zajednica opština u kojima je zajednica
kosovskih Srba u većini)

Gjyljeta Mushkolaj

Asocijacija/Zajednica opština sa srpskom većinom¹

(Asocijacija/Zajednica opština u kojima je zajednica kosovskih Srba u većini)

Uvod i pozadina

Kosovo je danas pod oštrim kritikama što nije osnovalo „Asocijaciju/Zajednicu srpskih opština“. Protivljenje na Kosovu formiranju Asocijacije/Zajednice opština u kojoj je zajednica kosovskih Srba u većini povezuje se sa stravičnim ratom u Hrvatskoj koji je započeo Beogradom inspirisanom Asocijacijom opština severne Dalmacije i Like, i genocidom u Bosni započet sa osnivanjem Zajednice opština Bosanske Krajine³.

Sličan strah da se dozvoli formiranje Asocijacije opština u kojoj je zajednica kosovskih Srba u većini, međunarodna zajednica je nekoliko puta izrazila u poslednjih 20 godina. Godine 2003. formirane su dve zajednice unije opština sa većinskim srpskim stanovništvom, prva u severnoj Mitrovici i druga u istočnom Kosovu. UNMIK nije priznao nijednu uniju kao legitimnu strukturu, jer su zasnovane na monoetničnosti, i smatrao je to pokušajem da se Kosovo podeli na područja naseljena Srbima i Albancima. Međutim, unije su aktivno vršile pritisak na Srbe na Kosovu da bojkotuju kosovske institucije. Godine 2008. stvorena je još jedna druga Zajednica opština u kojoj je zajednica kosovskih Srba u većini, ovoga puta direktno od strane paralelnih srpskih opštinskih veća koja su formirana u skladu sa rezultatima izbora, i osnovan je „Skupština kosovskih Srba“.⁵

Činjenica je da opštine u kojima je zajednica kosovskih Srba u većini u potpunosti kontroliše samo jedna politička partija, Srpska lista (SL) koju osniva, finansira i koordinira Beograd, a koja je došla na vlast u svih deset opština u kojima je zajednica kosovskih Srba u većini, kršenjem svih principa za demokratske slobodne i fer izbore.⁶

Formiranje Asocijacije/Zajednice opština u kojima je zajednica kosovskih Srba većina, u ovim okolnostima, ponovo otvara rane masovnih zverstava naroda Kosova.

Međutim, postoji potreba da se razjasni značaj osnivanja Asocijacije opština u kojima je zajednica kosovskih Srba u većini, kao i neophodnost definisanja njene strukture, ovlašćenja i odgovarajućih podzakonskih akata koji bi očuvali ustavni poredak Republike. Kosova, i sprečiti Beograd da stvara paralelne strukture. Asocijacija opština u kojima je zajednica kosovskih Srba u većini treba da služi interesima svih građana koji žive u opštinama učesnicama, u postizanju blagostanja i prosperiteta

¹ Opštine su javna pravna lica i kao takve služe svojim stanovnicima, bez diskriminacije ako su u manjini. Određene zajednice mogu biti većinske, ali to ne čini lokalne samouprave vlasništvo većinske zajednice. Kosovski zakon o lokalnoj samoupravi. Koji je jedan od takozvanih vitalnih zakona, a izradili su ga stručnjaci Saveta Evrope, koristi se termin *opštine u kojima je zajednica kosovskih Srba u većini. Na kraju krajeva, Srbija je država potpisnica svih ugovora Saveta Evrope i treba da poštuje ispravnu terminologiju.*

² Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju. (2002, 18. novembar). Transkript, strana 12900. Suđenje Slobodanu Miloševiću (IT-02-54). Preuzeto 6. novembra 2022. sa https://www.icty.org/x/cases/slobodan_milosevic/trans/en/021118ED.htm

³ <https://ivpr.net/global-voices/courtside-bosanska-krajina-trial-15>. (2005, 22. februar). Preuzeto 7. novembra 2022, sa https://www.eeas.europa.eu/eom-kosovo-2021/eu-eom-kosovo-2021-municipal-elections-financial-report_en

⁴ Savet bezbednosti Ujedinjenih nacija. (2003, 14. april). Savet bezbednosti – UNMIK. <https://www.un.org/securitycouncil/content/secretari-generals-reports-submitted-security-council-2003>. Preuzeto 7. novembra 2022. sa <https://unmik.unmissions.org/sites/default/files/s-2003-421.pdf>

⁵ United Nations Security Council. (2009, March 17). S/2009/149. Security Council Report. Retrieved November 7, 2022, from <https://www.securitycouncilreport.org/un-documents/document/Kos-S-2009-149.php?print=true>. Džihic, V., & Kramer, H. (2009). Kosovo After Independence. Is the EU's EULEX Mission Delivering on its Promises.

⁶ Savet bezbednosti Ujedinjenih nacija. (2009, 17. mart). S/2009/149. Izveštaj Saveta bezbednosti. Preuzeto 7. novembra 2022. sa <https://www.securitycouncilreport.org/un-documents/document/Kos-S-2009-149.php?print=true>

Prvi sporazum o normalizaciji odnosa

Zajedničkim predlogom Srbije i EU, 9. septembra 2010. godine, Generalna skupština UN⁷ konsenzusom je priznala I.C.J. Savetodavno mišljenje o Kosovu i pozdravio spremnost EU da olakša proces dijaloga između strana, „da unapredi saradnju, postigne napredak na putu ka Evropskoj uniji i poboljša živote ljudi“ kako na Kosovu tako i u Srbiji.

Dijalog koji je vodila Evropska unija pokrenut je u martu 2011. godine kao serija tehničkih pregovora. Pregovori su napredovali do dijaloga na visokom nivou pod pokroviteljstvom EU.

Visoka predstavnica za spoljnu politiku i bezbednost Ketrin Ešton, što je dovelo do postizanja Prvog sporazuma o normalizaciji odnosa iz aprila 2013. godine.

Ovaj sporazum predviđa niz koraka za olakšavanje normalizacije odnosa između Kosova i Srbije. Prvih šest tačaka uspostavlja Asocijaciju opština u kojima je zajednica kosovskih Srba u većini na Kosovu, i to:

1. Postojeće jedna Asocijacija/Zajednica opština sa srpskom većinom na Kosovu. Članstvo će biti otvoreno za bilo koju drugu opštinu pod uslovom da se članovi slažu.
2. Zajednica/Asocijacija će biti osnovana statutom. Njegovo raspuštanje se vrši samo odlukom opština učesnica. Pravne garancije će biti obezbeđene važećim zakonom i ustavnim pravom (uključujući pravilo 2/3 većine).
3. Strukture Asocijacije/Zajednice biće uspostavljene na istoj osnovi kao i postojeći statut Asocijacije kosovskih opština, npr. Predsednik, potpredsednik, Skupština, Savet.
4. U skladu sa nadležnostima datim Evropskom poveljom o lokalnoj samoupravi i kosovskim zakonom, opštine učesnice će imati pravo da saraduju u vršenju svojih ovlašćenja kroz Zajednicu/Asocijaciju kolektivno. Udruženje/Zajednica će imati potpuni pregled oblasti ekonomskog razvoja, obrazovanja, zdravstva, urbanog i ruralnog planiranja.

5. Asocijacija/Zajednica će vršiti druge dodatne nadležnosti koje mogu delegirati centralne vlasti.
6. Zajednica/Asocijacija imaće reprezentativnu ulogu u centralnim vlastima i imaće sedište u Konsultativnom veću zajednica u tu svrhu. U ostvarivanju ove uloge predviđena je funkcija praćenja.⁸

Suštinski zahtevi (ne tako dvosmislenog) Prvog sporazuma iz 2013. o normalizaciji odnosa za uspostavljanje Asocijacije/Zajednice opština sa srpskom većinom na Kosovu

Važna tačka Prvog sporazuma o normalizaciji odnosa iz 2013. godine je da su osnove ovlašćenja i nadležnosti Asocijacije/Zajednice predviđene Evropskom poveljom o lokalnoj samoupravi i kosovskim zakonom.⁹ Ovu tačku stalno ističu i zvaničnici EU.¹⁰ Pored toga, **Planom implementacije Prvog sporazuma** predviđeno je osnivanje Asocijacije/Zajednice na osnovu tačke 2. kao i tačke 6.¹¹ koja reguliše ulogu i funkciju asocijacije, tipične za asocijacije opština po osnovu osnovnog prava na sloboda udruživanja zagarantovana Poglavljem II [Osnovna prava i slobode] i Poglavljem III [Prava zajednica i njihovih pripadnika] Ustava, a posebno članovima 21. i 44.

Ustav Republike Kosovo izražava zahtev za poštovanje, praćenje i sprovođenje Evropske povelje o lokalnoj samoupravi u istoj meri u kojoj se to zahteva od države potpisnice.¹²

Pravo lokalnih vlasti na udruživanje je kodifikovano Evropskom poveljom o lokalnoj samoupravi.¹³ Povelja demonstrira dalekosežni konsenzus evropskih država o značaju lokalne samouprave. Član 10. Povelje priznaje pravo lokalnih vlasti da saraduju i da se udružuju sa drugim lokalnim vlastima iste ili druge države. Pravo na udruživanje je važan aspekt razvoja lokalne autonomije; a pravo lokalnih vlasti da pripadaju asocijaciji za zaštitu i unapređenje njihovih zajedničkih interesa i da pripadaju međunarodnoj asocijaciji lokalnih vlasti priznato je u svakoj državi članici Evropske povelje o lokalnoj samoupravi.

Da bi se olakšalo pravo lokalnih vlasti na udruživanje, države koje primenjuju Povelju se podstiču da razviju odgovarajući pravni okvir. U većini zemalja, ovo pravo je kodifikovano u

⁷ Rezolucija Generalne skupštine UN A/RES/64/298, 13. oktobar 2010

⁸ Zakon br. 04/L-199 o potvrđivanju Prvog međunarodnog sporazuma o principima koji regulišu normalizaciju odnosa između Republike Kosovo i Republike Srbije. Preuzeto 3. novembra 2022. sa <https://gzk.rks-gov.net/ActDocumentDetail.aspx?ActID=11205>.

⁹ Vidi tačku 4. Prvog sporazuma o normalizaciji odnosa.

¹⁰ Evb, & Tanjug. (2018, 11. april). EU: Zajednica se formira u skladu sa kosovskim zakonima. evropski zapadni Balkan. Preuzeto 4. novembra 2022. sa <https://europeanwesternbalkans.com/2018/04/10/eu-com->

¹¹ Nacrti zakona u čitanju. Republika Kosovo - Skupština - Nacrti za kona. (n.d.). Preuzeto 6. novembra 2022. sa <http://old.kuvendikosoves.org/?cid=2%2C194%2C815>

¹² Član 123.3 Ustava Republike Kosovo. Preuzeto 3. novembra 2022. sa <https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=3702>

¹³ Evropska povelja o lokalnoj samoupravi (Strazbur, 15. oktobar 1985). CVCE.EU od UNI.LU. (n.d.). Preuzeto 3. novembra 2022. sa https://www.cvce.eu/en/obj/european_charter_of_local_self_government-strasbourg_15_october_1985-en-9fee0e1f-2199-4c2a-bd69-500f5ec4e2ec.html

zakonima (Belgija, Španija, Francuska), a ponekad čak i zagarantovano u ustavima (Grčka, Poljska, Portugal), kao što je slučaj na Kosovu.¹⁴

Asocijacije opština služe prvenstveno za tri cilja:

- Zagovaranje: promovisanje interesa lokalnih vlasti.
- Pružanje usluga: pružanje usluga lokalnim vlastima; npr. obuka, baze podataka.
- Komunikacija: služi kao platforma na kojoj se sastaju opštine. Tri pravca komunikacije su: (a) komunikacija između opština radi razmene ideja i najboljih praksi; (b) komunikacija odozdo prema gore, ideje formulisane na lokalnom nivou se saopštavaju centralnom nivou; i (c) komunikacija odozgo nadole, ideje o novim zakonima se saopštavaju lokalnom nivou.

Važno je naglasiti da asocijacija lokalnih vlasti ima i političku dimenziju. U odbrani interesa opština, asocijacija lokalne vlasti ne treba, međutim, da se poredi sa interesnom grupom, jer asocijacija ne predstavlja posebne grupe koje ostvaruju određene ekonomske ili profesionalne ciljeve, već predstavlja **sve građane** kojima služe lokalne vlasti članice. Kao opšte pravilo, asocijacija predstavlja sve lokalne vlasti određene vrste na regionalnoj ili nacionalnoj osnovi. Međutim, u zvaničnom obrazloženju Povelje izričito se navodi da pravo na pripadnost asocijacijama ove vrste ne podrazumeva da centralna vlast priznaje bilo koju pojedinačnu asocijaciju kao validnog sagovornika.

U skladu sa Evropskom poveljom o lokalnoj samoupravi,¹⁵ kosovski Zakon o lokalnoj samoupravi, koji podleže klauzuli Ustava o vitalnom interesu, garantuje i reguliše pravo opština na udruživanje¹⁶

Specifičnost zakona je da predviđa da se opštinama sa većinskim srpskim stanovništvom daju proširena prava učešća u izboru komandira lokalnih policijskih stanica i proširene nadležnosti u oblasti kulture. U vezi sa zdravstvom i obrazovanjem, navodi se pružanje proširenih nadležnosti u vezi sa univerzitetskim obrazovanjem u opštini Mitrovicë e Veriut/Severna Mitrovica, kao i u sekundarnoj zdravstvenoj zaštiti u opštinama Mitrovicë e Veriut/Severna Mitrovica, Gračanice/Gračanica i Shtërpçë/Štrpce.

Ono što je značajno, takođe izričito dozvoljava opštinama da direktno saraduju sa institucijama Republike Srbije.

Ove specifične proširene nadležnosti opština imaće poseban uticaj u izradi Statuta Asocijacije/Zajednice opština sa većinskim srpskim stanovništvom, a njena ovlašćenja i nadležnosti bi bile jedinstvenije od uobičajenih asocijacija opština.

Kao što je gore pomenuto, u skladu sa Planom implementacije Prvog sporazuma o normalizaciji odnosa iz 2013. godine, Republika Kosovo treba da uzme u obzir sledeće korake za uspostavljanje Asocijaciju opština u kojima je zajednica kosovskih Srba u većini (Tačke 2 i 6):

- Asocijacija/Zajednica će biti osnovana statutom; Njeno raspuštanje će se izvršiti samo odlukom opština učesnica; Pravne garancije će biti obezbeđene važećim kosovskim zakonom i ustavnim zakonom (uključujući pravilo 2/3 većine);
- Asocijacija/Zajednica imaće reprezentativnu ulogu u centralnim vlastima i imaće mesto u Konsultativnom veću zajednica u tu svrhu. U ostvarivanju ove uloge predviđena je funkcija praćenja.

Međutim, to ne znači da će opštine u kojima je zajednica kosovskih Srba u većini biti lišene međupštinske saradnje. Naprotiv, zbog proširenih nadležnosti, one će imati više potencijala za međupštinsku saradnju od ostalih kosovskih opština.

Asocijacija/Zajednica bi poslužila kao forum za razvoj ideja, projekata i planova za međupštinska partnerstva kao odgovor na veoma raznoliku situaciju. Međupštinska saradnja je složena i treba da uzme u obzir ekonomske, pravne, finansijske, demografske, tehničke i organizacione dimenzije kako bi se pronašao najprikladniji oblik. U opštinama u kojima je zajednica kosovskih Srba u većini, Asocijacija/Zajednica je savršeno okruženje za pružanje podrške opštinama članicama kroz izgradnju kapaciteta, stručnost i informisanje.

Asocijacija/Zajednica će biti svesna slabosti mnogih opština i njihovog konsekventnog lošeg učinka u pružanju usluga. Takođe će moći da informiše opštine o vrednostima međupštinske saradnje za dobrobit svih njihovih građana. Važno je naglasiti da se Asocijacija/Zajednica

¹⁴ Slično ustaljenoj sudskoj praksi austrijskog Ustavnog suda, ne samo privatne kompanije, već čak i državni akteri, kao što su teritorijalne vlasti, mogu imati ustavna prava (vidi, npr., VfSlg. 19.961/2015, 20.117/2016 i 20.16.) u Dopplinger, L. (2021.) Pravna lica kao nosioci prava prema Evropskoj konvenciji o ljudskim pravima Univerziteta u Beču, Pregled prava, 5(1), 1-46.), **Presuda Ustavnog suda Kosova o ustavnosti principa i glavnih Elementi sporazuma od 25. avgusta 2015. između Kosova i Srbije pokazali su da opštine uživaju pravo na slobodu udruživanja (videti tačke 128 i 129 „Presude u predmetu br. KO130/15“ (23. decembar 2015).**

¹⁵ Zakon br. 03/L-040 lokalna samouprava. (n.d.). Preuzeto 4. novembra 2022. sa <https://gzk.rks-gov.net/ActDetail.aspx?ActID=2530>

¹⁶ Član 81. Ustava predviđa da se zakonodavstvo o lokalnoj samoupravi smatra „od vitalnog interesa“. Zakoni od vitalnog interesa „zahtevaju za njihovo usvajanje, izmenu ili stavljanje van snage i većinu poslanika koji su prisutni i glasaju i većinu poslanika koji su prisutni i glasaju, koji imaju mesta rezervisana ili zagarantovana za predstavnike zajednica koje nisu u većini. “. Stoga, prema Ustavu Kosova, pitanja od ključnog značaja za interese etničkih zajednica uživaju zaštitu, dajući zajednicama de facto zaštitu od veta od vladavine većine.

može koristiti i za pružanje pomoći opštinama i pružanje tehničke podrške za razvoj kapaciteta za pružanje usluga izvan mogućnosti pojedinačnih opština, kroz izgradnju međuopštinskog partnerstva za rešavanje izazova apsorpcije fondova EU. Naravno, učešće Asocijacije/Zajednice je ograničeno na pružanje podrške, ne mešajući se u ovlašćenja opština članica, čije skupštine imaju isključivu vlast da donose svaku odluku.

Članstvo u Asocijaciji/Zajednici ne ometa pravo opština članica da se pridruže Asocijaciji Kosovskih Opština (AKO), kao veoma potrebnom forumu za angažovanje u međunarodnim aktivnostima i korišćenje njegovog značajnog centra za obuku.¹⁷

Na kraju, važno je istaći da Asocijacija/Zajednica opština u kojima je zajednica kosovskih Srba u većini ima dužnost da obezbedi poštovanje **prava zajednica i njihovih pripadnika zagwarantovanih Poglavljem III Ustava Republike Kosova**. Pored toga, trebalo bi da obezbedi poštovanje ustavnog zahteva da se „*lokalna samouprava zasniva na principima dobrog upravljanja, transparentnosti, efikasnosti i efektivnosti u pružanju javnih usluga, uz dužno uvažavanje specifičnih potreba i interesa zajednica koje nisu većina i njihovih članova*“.¹⁸

Okvirna konvencija Saveta Evrope za zaštitu nacionalnih manjina, u celini, direktno se primenjuje u Republici Kosovo i u slučaju sukoba ima prioritet nad odredbama zakona i drugih akata javnih institucija Republike Kosovo. Sve opštine Kosova, ne samo pojedinačno, već i u saradnji sa drugim subjektima, uključujući Asocijaciju/Zajednicu opština u kojoj je zajednica kosovskih Srba u većini, imaju obavezu da poštuju svaku odredbu ovog evropskog instrumenta.¹⁹

¹⁷Zakon br. 03/L-040 lokalna samouprava, čl. 40.2 (k)

¹⁸Ustav Republike Kosovo, čl. 123.4.

¹⁹Ustav Republike Kosovo, čl. 22.4.

Asocijaciju opština u Republici
Kosovo u kojoj je Kosovski Srbin
Zajednica je u većini

Januar 2023